

Norra Österbottens NTM-central
POPELY/2407/2021

2025-04-22

Finsk-svenska gränsälvskommisionens yttrande om miljökonsekvensbeskrivningen för OX2 Finland Oy:s projekt Halla havsbaserade vindkraftspark

Finsk-svenska gränsälvskommisionen tackar för er begäran om ett yttrande och ger sin syn på projektets gränsöverskridande påverkan på vandrande fisk

Kommisionen har gett ett yttrande under projektets tidigare planeringsfas:

https://www.fsgk.se/wp-content/uploads/2023/03/FSGK_yttrande_Halla_Havsbaserad_vindkraft_signerad.pdf

Gällande konsekvensbedömning från kommissionens tidigare yttrande:

"Kommisionen lyfter att det kan vara svårt att i förväg bedöma möjliga risker för vandringsfiskbestånden pga. fortfarande begränsad erfarenhet av havsbaserad vindkraft i norra delarna av Bottenviken eller i motsvarande förhållanden. Med detta i åtanke är det nödvändigt att grundligt undersöka saken och söka minimera påverkan. Det är även viktigt att utreda möjlig synergistisk påverkan från befintliga eller planerade vindkraftprojekt till havs."

Verksamhetsutövarens svar i den MKB-rapport som nu är föremål för samråd:

"Konsekvenserna för vandringsfisk har bedömts i kapitel 6 i avsnitt A i MKB-rapporten. Förekomsten av vandringsfisk undersöktes genom fiskeriundersökningar, litteraturstudier och annan befintlig information (t.ex. märkning). Mer detaljerad information finns i bilaga 8."

I sammanfattningen av bilaga 8 i MKB-rapporten, angående vandringsfisk:

"Vandringsfisk fiskas huvudsakligen i och nära projektområdet, främst vid kabelsträckningsalternativen och deras landningsområden. Baserat på undersöknings- och fångstdata observeras lekande lax i området och havsöring, särskilt i det kustnära området. Vissa fångster av sik har också registrerats. De vandringsfiskar som finns i området kommer till stor del från längre bort, men en del sik och öring kommer också från de närmaste större älvarna (Pyhäjoki, Siikajoki). Det är också troligt att det finns nejonöga i området kring kabelsträckningarna och i mynningarna till de närliggande floderna."

Det finns endast enstaka observationer av vandringsfisk i öppet hav och inga observationer i själva vindkraftsparkens område. Det har dock gjorts några enstaka observationer av märkt havsöring i havsområden nära planeringsområdet för vindkraftsparken."

De alternativa kabelstråken i projektområdet passerar nordligt vandrande lax och öring, som fångas i fiskevattnen väster om Hailuoto. Åtminstone laxar kommer sannolikt också att vandra i planeringsområdet för vindkraftsparken."

Kommissionen noterar att projektområdet för vindkraftsparken i Halla, inklusive kabelsträckningarna, sannolikt är ett område med viktiga fiskvandringssvågar. Det saknas dock fortfarande mer detaljerad information om vandrigen av lax, havsöring, vandringsrik och nejönöga, eftersom den befintliga informationen baseras på fångstuppgifter från fiske. Mer detaljerad information om migrationen skulle kräva exempelvis telemetrisk studier.

Gränsöverskridande perspektiv

För vindkraftsprojektet Polargrund som planeras på den svenska sidan, utanför Kalix, har Länsstyrelsen i Norrbottens län gjort följande begäran om komplettering:

"Kartläggning av laxens nyttjande av projektområdet: Bolaget ska redovisa hur lekvandrande vuxen lax nyttjar projektområdet, antingen genom passage eller genom att uppehålla sig där under sin vandring till Kalix- och Torneälven." ...

*"Kartläggning av laxens närvaro och användning i projektområdet: **bolaget ska redovisa hur lekande vuxen lax använder projektområdet, antingen genom att flytta eller stanna kvar där under sin vandring till Kalix- och Torne älvar.**" ... "Kartläggning av postsmoltens vandringsmönster: **Bolaget ska redovisa om utvandrande smolt (postsmolt) nyttjar projektområdet som en del av sin vandringsväg.**"*

"Redovisningen ska baseras på befintliga forskningsdata, alternativa metoder för spårning eller, om sådana uppgifter saknas, en märkstudie av postsmolt med exempelvis akustisk telemetri eller gps-sändare. Studien ska vara tillräckligt omfattande för att fastställa om det finns viktiga vandringsstråk för lax/postsmolt inom det ansökte området."

(Begäran om komplettering av ansökan om tillstånd enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon för vindkraftsparken Polargrund Offshore i Bottenviken, Länsstyrelsens diarienummer 16874-2024, 2025-3-31)

Kommissionen anser att ovanstående informationsbehov gäller för liknande typer av projekt i Bottenhavet och deras inverkan på vandrande fisk på båda sidor av gränsen.

Samverkande och kumulativa effekter

I MKB-rapporten beskrivs gränsöverskridande samverkande effekter på följande sätt:

"Potentiella gränsöverskridande samverkande effekter på fiskvandring kan också vara måttliga om det finns flera hinder för fiskvandring, t.ex. kraftverksstrukturer över ett stort område på grund av flera projekt, dvs. fisk kan behöva ändra sina vandringsvägar i viss utsträckning om flera projekt genomförs. Även om fiskar kan undvika hinder och har en stor benägenhet att simma mot lekfloder, och de flesta vandringar sker nära kusten, är det svårt att göra en mer exakt uppskattning av den faktiska omfattningen av påverkan på grund av brist på data."

Kommissionen betonar vikten av att bedöma kumulativa och samverkande effekter, särskilt för vandrande fisk. Torneälvs lax vandrar så långt söderut som till södra Östersjön och det är därför viktigt att de kumulativa och samverkande effekterna av all planerad havsbaserad vindkraft i det område som laxen använder under sin livscykel bedöms på ett adekvat sätt.

Yttrandet har beretts av kommissionens vatten- och miljöingenjör Simja Lempinen.

Kommissionen har godkänt yttrandet via e-post 22 april 2025 och yttrandet har sparats i ACTA diariehanteringssystem.

Finsk-svenska gränsälvskommisionen